

[KIZÖKKENT]

Ramce (Ramón Cecilio) kubai művész 2011 őszén nyolc hónap munka után átadta a katalóniai Tarragona egyik külvárosában, a Saavedra parkolóba vezető autóalagút falaira festett falképeit. A sötét, csak résnyi szellőzőnyílásokon keresztül megvilágított alagút két oldalára összesen több mint hetven méter hosszúságban lebegő szigetek költöztek, semmibe függesztett létrákon közlekedő párcentis emberkék, lélegzetelállító tóparti tájak ciprusokkal és teleholdakkal, fejjel lefelé úszó virágszőnyegek a paradicsommadár minden színében.

Az avatóünnepségen a polgármester büszkén bejelentette, hogy a művészetet sikerült a múzeumokból és galériákból kihozni a legvalószínűbb helyekre, ahol a képzelet hatalma szemünk előtt változtatja át megszokott valóságunkat, és hogy a művészet lényege épp abban rejlik, hogy nem hagyja magát bezárni, sem kisajátítani, hanem a váratlanság erejével tör rá az életünkre, és bárhol, bármikor kizökkenti azt megszokott kereteiből. Egyben üdvözölte a kubai festőt, aki egyszemélyes kommandóként rajtaüt hétköznapi tárgyainkon, alattomosan festékbombákat helyez a betonfalakba, hogy a bekövetkező robbanás utat nyithasson az egeknek és az egek fölött húzódó végtelen tengerpartnak és dzsungeleknek. Vidáman így fejezte be, mielőtt pezsgőt bontott – vigyázva, hogy le ne fröcskölje a festményeket –: Önök legközelebb –: Önök legközelebb, amikor az autójukat jönnek leparkolni Saavedrában, egy szigeten találják magukat, mely mindannyiunké. A sziget neve: Utópia.

Szép beszéd volt, a helyi napilap hosszan idézte, az eseményről tudósított a katalán tévécsatorna, az alagutat pedig a Lonely Planet és a Rough Guides azonnal felvette az ajánlott látnivalók közé, körülbelül egyszerre azzal a családi vállalkozásként működő, hangzatos El Celler de Can Roca nevű vendéglővel, melyet abban az évben a világ legjobbjának ítélte a Diners Club.

Az eseményre némiképp árnyékot vetett, hogy alig egy hónappal a mesés falképekkel díszített betonalagút újrainvitálása után a városvezetés felbontotta az egyik parkolóőr munkaszerződését. Kollégái eleinte megmosolyogták, ahogy Ferran lelkesen hadonászva kalauzolja a fényképezőgéppel érkező helybelieket és turistákat, az enyhe kanyarban megmutatja nekik a legjobb szögeket a fotózáshoz, ahogy a mit sem sejtő autósoknak a parkolójegyhez mellékel egy kiselőadást a mű keletkezési körülményeiről, sőt, ahogy maga indul szembe futólépésben az alagút végén bizonytalankodókkal, mielőtt feltűnnek a biztonsági kamera felvételein, hogy beterejje őket, végigmutogassa a vistákat benépesítő több ötezer parányi alakot. A második hét végére úgy felüknek már nevet is adott – volt, akinek az Ezeregyéjszaka meséiből, másoknak Sepúlveda-ból, felfedezte köztük azonkívül tucatnyi óvodás- és iskolatársát, a Barca teljes junior csapatát, valamint három teleregény szereplőit, kit a frizurája, kit a fejtartása vagy a mozdulatai alapján –, és mikor végképp kifogyott a nevekből, fogta a tarragonai és reusi telefonkönyvet, és sorra vette a szokatlanabb neveket, csak a bevándorlókéit hagyta ki, azoknak a bőrszínében sose lehet elég biztos az ember. A második héten többeknek feltűnt, hogy munkaideje lejártával sem hagyja el az alagutat, csak rövid időre, míg a közeli szupermarketben valami ennivalót vesz magához.

Kollégái nem bánták sürgölődését, azt is szó nélkül hagyták, hogy délutánként több reprízben, rövid időre álomba merül az örbódében, hogy aztán egész éjjel éber maradjon. A panaszok csak akkor kezdődtek, amikor Ferran óriás öntözőkannával jelent meg a harmadik héten, és kitarított amellett, hogy naponta kétszer is, reggel és este, alaposan meglocsolja az alagút mennyezetére, a világító- és szellőzőnyílásokba felaggatott, virágzó plasztik folyondárok. Naponta kétszer, hiszen kint több mint 35 fok volt árnyékban, és május óta nem esett. Először viccelődve, majd riadtan és végül ordítva próbálták megértetni vele, hogy egytől egyig művirágok, és csak jópofizásból meg illúziókeltésnek lettek odabiggyesztve, de Ferran váltig bizonygatta, hogy a girlandként lógó bougainvilleáknak már öt új virágjuk nyílt ki, mióta ő öntözi őket, és határozottan látszik, nézzék csak meg jobban, hogy estére még a borostyán levelei is lekonyulnak ettől a levegőtlen hőségtől, ha nem kapnának vizet, sőt, a falakon is egyre fakulnak a színek, ahogy rájuk száll a por meg a szmog, nem volna szabad engedni, hogy behajtsanak az autók, ráadásul a reggeli és délutáni csúcsórák tízesével feltorlódnak, és eregetik a kipufogógázt, míg túljutnak a parkolójegy-automatán meg a fizetőponton. De hiszen ez egy alagút, nincs más útvonal, ahol a parkolót meg lehetne közelíteni. Ferran értetlenkedve nézett rájuk, majd lassan, türelmesen, mint a különösen nehéz felfogású gyerekeknek a jó tanító, kezdte elmagyarázni, hogy ez egy vándorló szigetecsoporthoz, melyen csupa ritka, veszélyeztetett növény nő, emlékvirágok és vágyfák és olyan kaktuszok, amelyek még nem szerepelnek a növényhatározóban, és hogy kötelességünk megóvni őket, hát nem látjátok? De ők csak azt látták, hogy Ferran a negyedik hétfő reggelén mint egy dühödtt sirály, a karját csattogtatva próbálja visszatéríteni az alagút bejáratától a hűledező autósokat. Még aznap kiszállt a városi tanács képviselőjében egy tisztségviselő, és zavartan, gyakran félrenézve közölte vele, hogy a munkaszerződését felbontják, de hiánytalanul megkapja arra a hónapra a fizetését valamint háromhavi végkielégítést. Ferran ezután eltűnt, két kollégája hiába kereste, a mobilja ki volt kapcsolva, a szomszédok sem látták. És mert mégiscsak rosszul érezték magukat a menesztése miatt, megkérték egyikük ismerősét, aki a városi tanácsnál dolgozott, szereznék meg a művész elérhetőségét, és írtak neki, küldtek egy képet Ferranról – egy közös sörözés alkalmából kapta le őket valaki, arról vágták ki, épp kacsint egyikükre –, és kérték, fessen rá barátjukat erre az ő vándorló szigetecsoporthoz, csak olyan parányi, párcentis alakra gondoltak, a helyet is kinézték az örbódével szemben, épp arra néz, majd írtak pár suta mondatot arról, hogy Ferran nevet adott az összes figurának a több mint kétszáz négyzetméteres falképen, sőt, a fáknak meg a virágoknak meg a madaraknak is, és megírták, hogy naponta megöntözte a művirágait, nehogy elhervadjanak.

A levélre jött egy automatikus válasz: a címzett jelenleg külföldön tartózkodik, ezért ezen a címen nem elérhető, és üzeneteire csak később fog válaszolni. A polgármesteri hivatalban úgy tudták, újabb nagy megrendelést kapott, a stockholmi metró egyik állomását festi éppen.

[SZERZŐI EST]

A szerző átizzadtan ült a pódiumon, szíve olyan hangosan zakatolt, hogy alig hallotta tőle a felkonferáló, divatos sünifrizurás nő dallamosan öblögető ajánlóját. Feje fölött fenyegetően kifeszítve a zsinag, amelyre majd a beszélgetőtárs diszkrét jeladására felpattanva, kifogástalan dömpliéik és spiccen abszolváló rölevék közt kell magával ragadóan felolvasnia, mit: előadnia, eljátszania, nyomdameleg regényének a kiadó által választott részletét, amelyben a főhősnő vulkanikus orgazmusától megrepednek a tízemeletes

vasbeton társasház (a szerkesztő mindig következetesen kijavítja, ha blokkot ír) tartófalai, pókhálásra törnek az ablakok, a lefolyócsöveken gejszirként csap fel a csatornaléval kevert talajvíz, és az így üregessé vált talaj süllyedni kezd, a toronyépület megbillen, és az oldalára dőlve roskadoz, mint a Costa Concordia, ennél a pontnál majd felemeli a fejét, nyílt, fürkésző, ironikus, vicces, szemtelen, megnyerő, szeretetreméltó arccal kinéz közönségére, miközben extra lassan és még mindig spiccen állva mérlegbe lendíti jobb lábát és két karját, és ajkát rebegve, de végig jól hallhatóan elhagyja a remekbe szabott utolsó mondat. A közönség itt mindig tapsolni kezd. Ezt a trükköt a híres operaénekesnő életinterjújából tanulta el, aki másfél évtizeden keresztül uralta a zenés színpadokat azzal a mutatványával, hogy az Éj Királynőjének áriáját trapézon lengve adta elő, sőt, valahányszor a Metben lépett fel, az ária közepén, ahol a természet kötelékei szétszakadnak, úgy hátraszaltózott, hogy a védőhálót előzőleg látványosan bevonták. Lassú visszavételben végigbukfencezett előtte a művésznő makulátlan, bikinis teste, hajában és köldökében Swarovski-kristályok villantak, a felvételt két hónap alatt több mint tizenkilencmillióan nézték meg a YouTube-on, minden egyes hang pontosan a helyén és az az őrijítő kis lassítás az ereszkedő futamánál, mielőtt az üveghangokat megtámadná. Persze, neki könnyű, hiszen junior ritmikus tornabajnok volt, mielőtt a hangját felfedezték. Érezte, hogy a mellkasa felforrósodik, mindjárt kezdődik a légszomj is, egy ceruzát se tudnék most megfogni, a beszélgetőtárs bizalmas hangon még mindig a bevezetőt bűgta, de rögtön be kell lépnie a hegedűk attaccájára, végignézett reszkető lábán, még csak ez hiányzott, a bokám is meg van dagadva, kilégzés, belégzés, gyereünk, menni fog, múltkor az Olvasás Sziesztáján majdnem leesett a kötélről, bár az a kis kollégina biztosította a végén, hogy egyáltalán nem vevődött észre. De hiszen ő a pályatársak közt kifejezetten sikeresnek számít, tódul a közönség a szerzői estjeire. Igaz, amíg csak konyhaszínházat csinált, és megvendégelte az olvasóit, sosem tudott négyezer példány fölé menni, a kiadója meg kijelentette, ez lejárt lemez, öt éve mindenki non-stop főz a tévében, hiába a nyelv alatt elomló, karamellizált szavak, a déltengeri aromákat a terroir kissé fanyar-csipőskés jegyeivel összeharmonikázó mondatok molekuláris kémiája. Hát átprofilálódott, ő, aki már az iskolában torntúrának hívta a tornaórát, kosármeccseken folyton megbotlott a labdában, vagy lepasszolta az ellenfélnek. Ki tudja, ha olyan lazán, enyhén homorítva a levegőbe emelkedve dobott volna kosárra, mint P. (múltkor összefutott vele, van egy bútorgyára, épp akkor jött vissza nyaralásból malorkán, így mondta, egy másik osztálytársnőjük viszont, akinek patikája van, mindig mahorkát mond), író lett volna-e belőlem. Tulajdonképpen P. nem is dobott jobban kosárra, mint a többiek, mint az átlag, mondhatni, háromból egyszer ment be, de az a mozdulat... Mégiscsak megérte egy évig rágyúrní, azóta hasitanak a példányszámok, csak a karosszéria bírná meg ki négy-öt évig, és esküszik, vesz egy házat a tengerparton, és visszavonul, állesz bulesz, aki bűjt, bűjt, aki nem, nem. Eszébe jutott szegény S. P., az alanyi költő, aki végül a májzsugorját mutogatta, nehezen forgó, elfeketült nyelvel, a szavakat daraként csócsálva olvasta fel az egyre zsugorodó verseit, pedig induló költőként még sokoldalú, lávaszerűen bugyborgó poémákkal árasztotta el a szerkesztőségeket meg a kocsmai törzsasztalokat, a hangja akkor még, mint zengő érc és pengős kintorna, ahogy egyik egyetemi kollégájuk szokta volt mondani a háta mögött, ő azért titokban irigyelte a lánghaját és a tűzcsihos beszédét, főleg és mindenkifölött pedig, hogy megpistultak érte a lányok a bentlakásban. Mikor utoljára látta, az olvasás nyögvenyelősen ment, előtte az asztalon a csapzott kötetei mellé kis befőttesüvegekben sorba rakva a daganatai, a rákjaim, így mondta, bensőségesen, érezhető büszkeséggel, mint aki a gyerekei iskolai előmeneteléről beszél, mert S. P. valóban ritka, sőt, ritkisszim kórtörténeti eset lett, ugyanis párhuzamosan és egymástól a jelek szerint teljesen függetlenül három különböző eredetű és fajtájú daganat is nődögélt benne, és egymáson átnyúlva termelték az áttéteket a tüdején, agyán, lépén, csontvelőjén, vastagbelén, gégején, holott már annak az esélye, hogy valakinek kettő legyen, a rákos betegek közt egy a háromszázezerhez. S. P. szerzői estjein az épp frissen kioperált, szederjesen rücskös vagy rózsásan sima daganatok néztek farkasszemet a kevés számú, vésszen középkorú hallgatósággal. Szegény S. P., mindig azt mondta, hogy ő leszárja a sikert, és hogy meglátják még, hogy bekerül a tankönyvekbe, amikor senki sem fog már emlékezni arra, hogy (itt az alkalomtól függően hosszú felsorolás következett ajakbiggyesztő intonációval) valaha is a világon voltak. Hát be is került. Csak arra nem számított valószínűleg, hogy az orvosi tankönyvekbe, hogy szakvizsga előtt álló onkológusok hada fogja a kézikönyvekben az ő MR-felvételeinek elemzéseit bűjni. De hát mindig rosszkor volt, rossz helyen. Különb is a mai tankönyvekbe bekerülni nehezebb, mint szűz korcsolyázónak a hátra tripla Rittberger, tíz éve lassan, hogy az ő gyerekei egyáltalán nem tanulnak irodalmat, rég kivették az alaptantervből. Megborzongott, mikor a temetésére gondolt, a város persze tojt rá, hogy a saját halottjának tekintse, az orvosi egyetem pedig, miután mindent kitermelt belőle, amit didaktikai célokra felhasználhatott, a maradványokra nem tartott igényt. Ha nincs (és itt a megvetően feledésre ítélt bagázsából annak a neve következett, aki alkalomtól függően sem hiányozhatott a felsorolásból, és aki sajnos személyesen nem jelenhetett meg, mivel épp felolvasókörúton volt a brit szigeteken) nagylelkű adománya, szociálisan hantolják el, bár hozzátartozója nem lévén, még az is lehet, hogy ott marad a temetőőr nyakán temetetlenül. Szegény S. P. A beszélgetőpartner kérdően nézett rá, a szerző még hallotta a felkonferálás utolsó mondatát, benne egymás után a megszokhatatlan és a mindig újszerűen ható, a megszoknál végigszaladt a száján egy mosoly, és elkocogott egészen a szerűig, nagylábujját lefeszítette a balettcipőben, érezte, vádlíja egy hegyet is felemel, a hatóra emelkedni kezdett a székéből, és mire a fővilágosító megtalálta a reflektorral, már állt spiccen a kötélén, rölevére készen, a főhősnő combja közül meg, mint a beltengerek nehéz, visszacsapó árhulláma, mely képes kőolajszállító teherhajókat centiről centire haladva partra vetni, mint a szülés első méhösszehúzódadásai, mint földrengés vagy elektromos kisülés előtt a tömbben álló levegő moccanatlan nyomása, mint a...

[FELHŐK BEN JÁR]

Klienseink zömmel harmincas éveikben járó diplomás középvezetők némi artisztikus hajlammal, akik több közösségi oldalt is használnak napi gyakorisággal, ráuntak viszont az open-world számítógépes játékok kínálta alternatív ének kiszámíthatóságára, és valami igazán randomizált rendszerben szeretnék önmagukat újra feltalálni. A Nuvoletta újdonsága, hogy a való világ és az alternatív felhasználói univerzum kiszámíthatatlanságát korább nem látott szinten ötvözi, ráadásul közösségépítő, erősíti a globális társadalmi szolidaritást, és felhívja a figyelmet az üvegházhatás drámai következményeire. Klienseink választhatnak maguknak felhőt, amelyet tőlünk lízingelnek, próbaidőre bérbé vesznek, vagy örökre megváltanak – rendszerünk jelenleg az eurázsiai, atlanti, észak- és közép-amerikai, kelet- és délkelet-ázsiai térségek fölött 70–90%-os lefedést biztosít; az ausztrál bővítés folyamatban van, és hosszú távú terveink közt szerepel a belső-ázsiai, csendes-óceáni, illetve afrikai légterek műholdas lefedése is. A választott felhőt elnevezhetik, és miután domainünkben regisztráltak, műholdas GPS-rendszerünk segítségével nyomon követhetik. Az alapcsomag nyújtotta szolgáltatások közt a felhő napi egy alkalommal történő látogatása, háromóránként frissített digitális felvételek és mérések szerepelnek, valamint egy megszűni oldal üzemeltetése, ahol a felhőtulajdonosok – pardon: a felhő identitását felvett, felhőnéven bejelentkező felhasználóink – üzenőfalon megoszthatják egymással tapasztalataikat. Extra szolgáltatásaink között szerepel természetesen a felhő non-stop követésén kívül, a felhőhasználó lakhelyétől távoli, más égővi felhőválasztás lehetősége – az utóbbi időben megugrott a kereslet több közép-amerikai régió, Új-Zéland és India felhőfaunája iránt, bár érthető módon felhőhasználóink többsége továbbra is a nyugat-európai és észak-amerikai illetve atlanti légteret részesíti előnyben. Érdekes módon a BRIC-országok

ugrásszerű gazdasági fejlődése nem eredményezett áttörést ezeken a belső felhőpiacokon: bár az utóbbi négy hónap drámai mértékű bővülése nyomán jelenleg felhőhasználóink több mint fele ezekből az országokból kerül ki, az ő preferenciáik, ha lehet így mondani, klasszikusan konzervatívak – az orosz piacon még mindig a mediterrán térség felhői a legkeresettebbek, az Azúrpart térségében képződő, megjelenő felhőkre jelenleg kétéves várólista van, Kinában pedig továbbra is luxuskategóriának számítanak a Brit-szigetek felhői, illetve az észak-amerikai kontinens nyugati partja. Az előbbieket – bár sűrűségük, gyors mozgásuk és extrém gyors lefutású alakváltozásaik következtében élettartamuk ötöde mindössze a kontinentális felhőkénél – a piaci ár hatnyolcszorosáért lehet eladni; sőt, egyes térségekben – a La Manche-csatorna fölött, Nyugat-Walesben vagy a Hebridákon például – ennek akár húszszorosára is felmehet az értékük. Ezt a jelenséget csak részben magyarázza a kínai nagyvárosok (kínai felhőhasználóink ugyanis kivétel nélkül az iparosodott megalopoliszok lakói) brutális mértékű légszennyezettsége, ezekben ugyanis az állandó szmog miatt a felhők szabad szemmel nem láthatók; azt kell mondanunk, hogy ez az új vásárlói réteg még mindig presztízsberuházként tekint az európai illetve nyugati javakra. Kontinentális európai felhőhasználóink ezzel szemben túlnyomórészt saját életterük felhőibe fektetnek legszívesebben. Az utazási irodákban megnőtt a kereslet a hétfégi, ún. felhőkövető kirándulások iránt, de egyre több vállalat szervez dolgozóinak nuvolettúra team-buildinget autós karavánokkal, sportosabbaknak sárkányrepülővel, sőt, az atlanti felhőkövetés folyamánaként a vitorlás cirkálások három hónapja tartósan lenyomták a sétahajózási piacot. Míg kezdetben, egy évvel ezelőtt, amikor a Nuvoletta megjelent, mindenki a szokatlan, különleges alakú felhőket kereste, mára ez a trend lecsengőben van: már nemcsak az elnyúlt, vágatató ló, kutyafej, üvöltő száj, sörényes oroszlan, pénisz, atombomba vagy karikázó kislány alakú felhők eladhatók, hanem szinte bármi, beleértve a rendkívül rövid életű fátolyfelhőket és a jóformán követhetetlen és megkülönböztethetetlen bárányszerű felhőket. A fátolyfelhők esetében, mivel itt problémás leválasztani egyik felhőt a másiktól, felületek megnevezésjogát koncesszionáljuk, ezeket klienseink mozgó szőnyegként követhetik műholdas rendszerünkön. Egyre gyakoribb, hogy tehetősebb szülők gyerekeiknek egy-egy nyáj bárányszerű felhőt foglalnak le születésnapjuk alkalmából, sőt érkezett már iskolától is megrendelésünk, felhőkövető osztálykirándulással egybekötve: a tapasztalat egybehangzóan azt mutatja, hogy az ilyen közös felhőnyájterelés, amikor az osztály minden egyes tagja részvényes és a tulajdonolt felhők nem különíthetők el, erősíti a csoportkohéziót, és erős közösségi élményt nyújt, amely jóval túlnő az iskolai élet szűkös keretein.

Hadd említsen meg azt is, hogy a közösségi oldalak gyors térvesztésével egy időben a Nuvoletta népszerűsége meredeken nőtt, megjelenése ugyanis pontosan egybeesett a már a virtuális felületen szocializálódott Facebook-generáció azon igényével, hogy a pixelek világából visszataláljon a konkrét, kézzelfogható tapasztalat világába. Mára már közhely, hogy a közösségi oldalak és tartalommegosztók másodvirágzása épp a Nuvolettának köszönhető, a rendszer üzenőfalán megosztott információ mennyisége alig marad el a Bleeper mögött. A Nuvoletta társkereső és -követő alkalmazása kategóriavezető, itt ugyanis a jelentős földrajzi távolságokat bejáró, szeszélyes mozgású páragomolyok megjósolhatatlan érintkezései, ütközései, egymásbaolvasásai, egymásbekebelezései olyan színtereket, volatilitást és forgatókönyveket nyújtanak az emberközi kapcsolatok megélésére, amelyek korábbi, az open-world játékok alternatív identitásélményeinek keretei közt elképzelhetetlenek voltak. A Nuvoletta a felhők korlátozott élettartamából eredően szinte színházszerűen koncentrált élet-élményt kínál felhasználóinak, és hogyha ehhez hozzáadjuk azt a tényt, hogy ezek a felhőhasználók, a korábbi számítógépes játékok megszállottjaival ellentétben, alapvetően a saját felhő-életük feletti kontroll feladását tanulják meg ez alatt a néhány nap vagy hét alatt, míg választott égi utasuk át nem adatik eső, hó, havas eső vagy harmat formájában a földnek, hogy ők újabb alternatív életet nyissanak, bizvást kijelenthetjük, hogy a rendszer a transzcendencia felvillanásának élményével ajándékozza meg őket. A Nuvoletta a romantikát hozza vissza felhasználói életébe és digitális kijelzőire. A Nuvoletta további újdonsága, hogy átélhetővé teszi azt a jelenséget, hogy a felhők gyakori alakváltozásai során az ügyvezetett szekundér nemi jellegüket is meglehetősen szabadsággal – mondhatni szabadossággal – váltogatják. Egy átlagos kontinentális felhő élete során ötször cserél nemet, de rendszerünk olyan esetet is számon tart, amikor egy felhő viharos körülmények között, erős elektromos mezőben három óra leforgása alatt hatszor váltott nemet. Jelenlegi rekordtartónk egy matuzsálemi kort, hét hetet megélt felhő, mely a Pireneusok fölött havazott le – nos, ez elkülöníthető élete során nem kevesebb, mint harminckétszer (jól hallotta!) cserélt nemet. Tegye hozzá azt is, hogy fátolyfelhőként született, s mivel a fátolyfelhőknél lehetetlen a nemi identitás megállapítása, ezeket semlegesneműnek vagy, újabb felvetés nyomán, hermafroditának tekintjük. Arra is van példa, hogy egy felhő hipermaszkulin vagy hiperfeminin jegyeket ölt – utóbbi leginkább hegy- és dombvidéken, párás légkörben, súlyos esőfelhőtakaró kialakulásakor fordul elő, és esőzéshez vezet; ezek drámai alakú, nagy sűrűségű és kiterjedésű felhők. A hipermaszkulin felhők ezzel szemben főleg a tornádóövezetekben alakulnak ki, jellemzően vertikális beállítódásúak. De míg a hiperfeminin felhők esetében rendkívül ritka, hogy visszaalakuljanak femininné, pláne, hogy maszkulinra váltsanak – úgy látszik, a felhőknél ez az állapot az ideális, legtöbbször a teljes vagy nagymérvű, eső vagy hó alakjában történő kicsapódás követi –, a hipermaszkulin léthelyzet átmeneti, rövid ideig tart, mintha a felhőknek kényelmetlen volna fenntartani.

Könnyen beláthatják, hogy a sorozatos genderváltás a sosem sejtett szabadság távlatait nyitja meg felhőhasználóink előtt: annak mindennapi tapasztalatát, hogy nemcsak a saját, biológiai és társadalmi nemüktől képesek elszakadni, abból ki- és belépni, de emberközi kapcsolataik végső soron függetlenednek a maguk és partnereik nemétől. Mondhatni, ez magának a testnek a levetésével egyenértékű érzés; a visszajelzések alapján klienseink legátütőbb élménye az, hogy testük kontúrjai képlékennyé válnak – hogy megtanulják, mindjárt az első héten, hogy a testük nem lehet önazonosságuk alapja. Ugyanakkor az a képességük, hogy bárhol, bármikor testet és vele nemet válthatnak, az emberközi kapcsolatokat olyan új, hogy úgy mondjam, transzkorporeális alapokra helyezi, amelyben megtestesülni látszik a régóta vágyott, ideális állapot, a közösség és köztiség közti határainak felszámolása. (Fátolos szemmel) Ha nem ódzkodnék a nagy szavaktól, egyenesen kijelenteném, hogy rendszerünk az instant communio élményét hozta be napjaink világába – olyan élményt, melyet korábbi csak a misztikus irodalomból ismertünk.

Hadd említsük meg, hogy a Nuvoletta amellel, hogy jelentős gazdasági növekedést generált, küldetésének tekinti a környezettudatos életmód népszerűsítését, a közfigyelem felhívását a klímakatasztrófavá fenyegető globális felmelegedésre. Azonkívül, hogy folyamatosan tájékoztatjuk felhőhasználóinkat a felhők élettartamának, a felhőréteg kiterjedésének csökkenő görbéről, elindítottunk egy karitatív Esőcsinálók-akciót is a szárazság sújtotta afrikai övezetek megsegítésére: a felhőhasználók önként lemondhatnak egy vagy több felhőjükről, amelyeket így árverésre bocsátunk, a befolyt összeget pedig teljes egészében a fenntartható, öntözéses alapú mezőgazdaság támogatására fordítjuk az öt legszegényebb afrikai országban.

Érdekességként tenném hozzá, hogy jelenleg tizenhat amerikai illetve kilenc nyugat-európai egyetem szociológiai és antropológiai képzésén vezették be a nuvolettisztikát mint önálló diszciplínát; jövő hónapban a wyomingi egyetemen sor kerül az első ilyen tárgyú PhD megvédésére, amely a hálózatelmélet módszertanával vizsgálja a globális klímaváltozás, az El Niño és a Nuvoletta felhőhasználói attitűdje közötti összefüggésrendszer változási állandóját. Kevéssel a Nuvoletta megjelenése után olyan új szavakkal gazdagodott nyelvünk, mint nuvolomán/ia, nuvolofób/ia, nuvoleszképzimus, sőt, az első három Nuvoletta-regény és az első tévésorozat nyomán a nuvolitteratúra és a telenuvoletta. Én mégis azt tartom a Nuvoletta legjelentősebb ösztársadalmi hatásának, hogy sosem látott népszerűségnek örvend a természetjárás, és a Facebook-generáció után felnövekvőben van egy új, felhőkben járó nemzedék.

[ÁMORSZÁRNY]

Egy pár preparált szárny erősen megkopott fehér festéknymokkal: még nem ivarérett, 3,5–4 éves, valaha az Európa-szerte költő szirti sastól származik. A bal szárny evezőtollai közül három törött, a két szárny feszítávolsága így 172 cm.

A szárnyak a Giustinianiak cabinet de curiosités-éből kerültek elő, valószínűleg Vincenzo Giustiniani vásárolta 1620 után Orazio Gentileschitől vagy annak hagyatékából. Ezeket a szárnyakat vette kölcsön Caravaggio, amint azt Gentileschinek egy 1602-es, a visszaküldésüket sürgető levele tanúsítja, a Diadalmas Ámor megfestéséhez, és ezeken a kifeszített vagy nyíló, de immár hattyúi szárnyakon hozza üdvözlétét, és vitorlázik alá a mártíromság koszorújával Ceciliához és más szentekhez Gentileschi több kamasz angyla.

A Baglionét annyira felháborító Ámor szárnyai, amelyet a Palazzo Giustinianiban zöld lepellel takartak le, tisztátalan ragadozószárnyak, megtörnek a modellül szolgáló Benedetto, a Mattei-udvartartástól elbitangolt istállófiú combján; bármilyen súlyosak is a főként dögeví madár szárnyai a már nem gyermekvállon, kérdéses, vajon minden nekifeszülésükkel el tudnák-e ragadni Ganümedészüket. A jobb hónalj alatt legyezőszerűen szétterülő lapos fedőtollak térkitöltő hiteltelensége még inkább kiemeli a sötétebb evezőtollak tömegét, karomszerű görbületét; a berekesztett szárnyuhogás elvonja a tekintetet a sikszerűen kidolgozatlan hangszerekről (a hegedű vonója képtelen módon a hegedűnyakra van ráakasztva, ahogy a jelentéktelen korona a lándzsavégyszerű fegyverre vagy jogarra), az iskolásan megcsillanó mellvértről, az írásba élesen beledőfő nyílhegy-tollról s a kiterített kottáról, melyen felirat hirdeti: Amor vincit omnia. Minden, amin ez a süldő Ámor tapos az angyalok, szentek és istenek Mantegna óta bevett, földre csak félig ereszkedő féltalpú érintésével, s amire ez a nonsalantas ülep rázökken, vagy amiről épp felkászálódni – felröppenni? – készül, a csillagos éggömböt sugalmazó szatén ágytakaró, melyről felgyűrődött a lepedő: életlen, fénytelen, súlytalan, a tudás és hatalom égi és földi emblémái, még az írásra boruló zöld ág is láthatóan odahajított idézet csupán, nem igéből szökken szárba. A prédáló kantártollak, karevezők súlyosságára csak a felgyürt lepedő élesen árnyékolt súlyossága felel: bennük görbül a mozgás energiája, nehézkedése, de megtörése is. Az ásványi fehér lepedő Ámor igéző cédabőre, a széttárt combok félig-lekászálódó mozdulata alatt, a kép kikerülhetetlen központjaként a tekinteteket begyűjtő neme alatt ezeknél a comboknál nagyobb súlytól gyűrődik, a szárnyak is nagyobb súlynak gyűrődnek. A tét nélküli mozdulatot ugyanazok a széttartó erők feszítik, mint a másik Michelangelo másfajta hatalmak fölé kerekedő Győzelmét, és ugyanazok az erők hányavetik ebbe a fél-lovaglóülésbe, mint amelyek amannak a Szent Bertalanját béklyózzák saját lenyúzott bőre fölé. Amikor a szemérmetlen Giustiniani Ámor elkészül, a Szent Bertalant az Utolsó ítélet többi meztelenjével együtt félcombos braghetto fedi, de alatta a bőre mosott ruhaként kitergetti ráncos meztelenségét.

A táskás szemű Benedetto feltehetőleg azonos azzal a Benedetto nevű fiatalemberrel, akit 1608 júniusában a Santa Maria della Consolazione ispotályában, a szegények kórházában ápolnak; bőrét fekete himlő ékteleníti. Ezután nyoma vész, nem tudni, súlyos betegségéből felgyógyult-e, halotti igazolványa a rend iratai közül nem került elő. A szárnyakat Gentileschi műhelyében még 1620-ig használták, de visszaköszönnek a később Krisztus lovagjává ütött Baglione két replikáján, amelyeket Benedetto Giustiniani bíboros, Vincenzo fivére vett meg: az Amor sacro e Amor profano előterében a földre szorított profán szerelem szürke szárnyaként, összeszugerodva és varjúszerűen, míg fölötte a maniera diadalmas égi szerelem sugárirányban szétterjesztett, leginkább tollas lepkeszárnyhoz hasonlítható képződményen libben alá porszínű naturalista riválisát megalázni. Közismert, hogy Baglione 1603-ban rágalalmazásért és plágiumért jelenti Caravaggiót, Gentileschit és két festő barátjukat, miután azok Róma-szerte gúnyiratokkal járatták le őt; Caravaggio egy hónap után szabadul a Tor di Nona börtönéből. A Baglionét felbőszítő paszkvillusokban a rivális, akinek táskás szemei és széles arccsontja talán a sátáni arcú fauné, mely iszonyodva mered a diadalmas Égi szerelem fellebbenő tunikája alá, hosszan élcelődik a kényszeredett égi Ámornak a vállain liffigó ornitológiai képtelenségén is.

[IMMANENS]

A nemrég ötvenet töltött Tracey Emin munkáit képviselő galériához különös ötletterv futott be, amely a provokatív installációiról ismert brit művész, az yBA ikonikus tagjának legismertebb művét úgy óvna meg az enyészettől, hogy egy három és fél hónapot felölelő invazív performansz tárgyává tenné. Miután a My Bed – Emin máig legismertebb műve, a kilencvenes évek egyik magánéleti válságát a művész ágyát kiállítva, az elszórt fehérenemű, cigarettacsikkek, üres üvegek, használt tamponok, óvszerek hulladékán keresztül megidéző installáció – legutóbbi, 2013-as újrakiállításakor kiderült, hogy a szakszerű tárolás és a gyenge, szűrt fényben történő megvilágítás ellenére a testnedvek foltyjai a lepedőn már csak közvetlen közlelől láthatóak, az intim, szerves anyagokkal impregnált tárgyak pedig málladoznak, Saatchi felvetette, hogy a művésznőnek ezeket pótolnia kellene. Emin ettől több interjúban határozottan elzárkózott, mondván, nem hajlandó ilyen hamisításra. S. A. kurátor ezt követően állt elő projektjével, amely meghatározott időre Emin ágyába költöztetne három induló művészt, akik a komplex önéletrajzi installáció alapjául szolgáló depresszív periódussal azonos időt töltsenek a művésznő akkori, bérelt műteremlakásában (amelyet Saatchi erre a célra megvásárolt), az ő személyes tárgyai, kisméretű rajzai, hímezései közt élnek, ágyában aludnának, és saját intimitásuk lenyomatait hozzáadnák az Eminéihez. Az Emin rekonstruált életterébe a terv szerint elsőként beköltöző kelet-európai művész, E. N. a kérdésre, nem tekinti-e a projektet tipikus bulváreseménynek, melynek a figyelemfelkeltésén túl egyetlen célja az időben létező, sérülékeny, a személyesség hitelével bíró művészeti cselekvés muzealizálása, implantátummal való helyettesítése, mosolyogva és enyhe akcentussal azt felelte, ellenkezőleg, ő a projekttől a partikuláris női tapasztalat átadhatóságát reméli, azt, hogy – a bérnyaság metaforájával élve – testét egy másik személy tapasztalatának átengedve, a másikat saját testébe fogadva élheti és hozhatja létre újra a vágy, elhagyatottság, tombolás és magány, depresszió mintázatait. Olyan lesz, mintha Tracey Eminnel bújnák ágyba, mintha vele cserélnék testet – nevetgált a harmincnégy éves, korább glammodellként ismert művész. – A néző nem tudja majd, melyikünk testének a váladékait látja a lepedőn, sőt, én magam sem fogom tudni, hogy a félredobott óvszer tőle származik-e vagy tőlem. Az E. N. testének lenyomatai elfedik talán az Eminéit, de egyben az életfolyamatok megismétlésével láthatóvá is teszik őket, tette hozzá a kurátor. Olyan fokú intimitás ez, amely teljességgel hiányzik hétköznapi tapasztalatunkból, hiszen valaki más életterét belakva éljük át az ő átadhatatlanul intim múltbeli tapasztalatát. Az újságírói kérdésre, hogy a múlt belakása és újraátélése egyben azt is jelenti-e, hogy bevonják Emin akkori, '98-as partnereit ebbe a projektbe, a kurátor azt válaszolta, egyesekkel felvették már a kapcsolatot, mások nem voltak elérhetőek, ezért egyelőre továbbit nem mondhat. Nevetve tette hozzá, hogy legjobban eléggé zavarba jöttek az ötlettől, hogy másodsorra is egy installáció tárgyává váljanak, ráadásul úgy, hogy a performansz egészét dokumentálni fogják. Az akció végén az Emin eredeti installációjában szereplő, újrhasznosított ágyat The Artist Is Immanent címmel állítanak ki – utalva ezzel a New York-i MOMA-ban 2012-ben rendezett Marina Abramovic'-retrospektívre, amelynek során egy csoport művész újrarájtszta Abramovic' performanszait.

Emin maga, ellentétben Abramovic'-csal, aki a retrospektív részeként egy 736 órás performansz keretében ült egy asztalnál úgy, hogy a közönségből bárki leülhetett vele szemben, nem lesz jelen, és semmilyen részt nem vállal a projektben, megkeresésünkre nem válaszolt, jogi képviselőjén keresztül üzent a sajtónak, hogy eljárást fontolgat Saatchi ellen. Egy újságíró élcelődve felvetette, hogy találóbba lenne a *The Artist Is Pressed* cím, célozva ezzel a múpiac által diktált termelékenységére és arra, hogy Emin lepedőjét más testek fogják nyomtatni. A művész nő megfoghatatlanul jelen lesz az akció minden egyes pillanatában, nyilatkozta az Emin bőrébe bújásra három hónapja edző E. N., a személyes tárgyai aurájában, még az ágyneműn halványan, de érezhető szagokban is.

[BETŰVET]

A betűvetéshez nem elég ismerni az írásjeleket, a termőtalajok használatának és pihentetésének tudományát, a más klímaviszonyok közé telepített haszonnövények természetének buktatóit, sem a parazitákat, melyek megtámadják őket. Nem elég hozzá költőnek lenni, sem agrármérnöknek; biogazdák és drámaírók hiába is próbálkoznak. A betűvetést nem segíti sem gyomirtók, sem vaskos művészetelméleti traktátusok külső alkalmazása. A betűvetés nem kötődik a mezőgazdasági ciklusokhoz: némely betűk behavazott mezőben is kockázat nélkül elvethetők, másokat késő ősszel, erdei avar közé keverve, megint másokat pedig józan ésszel ítélve természetlenné minősülő közegbe, úm. aszfaltozott vagy macskaköves járdákra, kiterjedt erdőégetés után rohamosan elsivatagosodó területekre, de akár tengerek, lagúnák, csatornák, álló- és folyóvizek csendes vagy mozgásban levő tükre alá is a legnagyobb lelki nyugalommal elvethetünk.

A betűvetés sajátossága és egyben behozhatatlan ökológiai előnye, hogy akárhányszor újra felhasznált alapanyagokból dolgozik, amelyeket ráadásul nem szükség vegyi vagy mechanikai beavatkozásoknak alávetni; a betűvetés ezért rendkívül energia- és anyagtakarékos. Ugyanakkor meg kell említenünk azt is, hogy terméshozama nem esik a mérhető tartományba – másképpen szólva, a betűvetés sikere nem a vetemény megjelenésével, azonosíthatóságával arányos.

Városkánk ismert betűvetője például előszeretettel veti el szárba szökkenő kukoricaföldeken a húsz éve használaton kívül rothadó nehézipari üzem egykori összeszerelő-csarnokában mondhatni olvashatatlanná rozsdásodott

ÉLEN A MANKOM

UNISTA ART

feliratokat, melyek egykor a dolgozók munkakedvét serkentették. Ezek közé rendre a város szélén hámló reklámtáblák szakadozó betűfoslányait keveri, legutóbb a AD & SHOULD ígérétét:

TÖBB KORPA

CSAK ŪHAJ.

Ugyanaz a betűvető, mikor a kukoricamezőn már formálódnak a kukoricacsövek, a még tejes szemekbe csak általa ismert, a kívülálló számára leginkább aleatorikusnak tűnő algoritmus szerint egész verseket karcol, betűnként. Saját bevallása szerint legszívesebben Apollinaire-t, de időjárási viszonyoktól függően például Byron, Majakovszkij, sőt Ady strófáit is be szokta vésni a csövekbe. Máskor iskolai felmérésekből, a helyi napilap vezércikkeiből, ritka és kivételes esetekben pedig a minden közintézményben megtalálható poroltók használati utasításából dugványoz. Arra a kérdésünkre, hogy vajon ennek a betűveteménynek kik lesznek a learatói, talányos arckifejezéssel azt válaszolta: talán a kombájnok. Azt a felvetésünket, hogy a betűkukoricából főtt puliszka szó szerint beletáplálja a fogyasztóba a költészetet, nem kívánta kommentálni; másik felvetésünkre, miszerint a betűvetés valójában kísérlet a világegészségel való kommunikálásra, szerényen mosolygott.

Annyit mindenestre készségesen megosztott velünk, hogy a téli betűvetést leggyakrabban a város határában húzódó, ősz mélyszántás után behavazott krumplicsövekben gyakorolja, ilyenkor a friss vagy már megrokkant hórétegbe palántálja a szemétkukák környékén talált kidobott könyvek, kiselejtezett családi könyvtárak betűit. Különösen a múlt század eleji kiadványok betűtípusait szereti, a talapzatos, monumentális T-ke, a teljességet ígérő O-ke, takaros m-eket, polgárian hasasodó d-ke, sokkal inkább, mint az ötvenes-hatvanas évek nagy mennyiségben kiszuperált nyomdaipari termékeinek igénytelen kiállítású betűit. Viszont még ezeket is előnyben részesíti korunk számítógépes szedésű, dehumanizált betűtípusaival szemben, amelyeket, és itt utánozhatatlan mozdulattal égre emelte szemét, igazából csak akkor vet be, ha végszükséget szenved. Szeret ezenkívül az állandóan varjúfelhőbe borult szeméttelap környékén a levegőbe betűvetni, ilyenkor a sporthírek kivágásait, a gyászjelentők neveit a madarak sokszor már röptükben kapkodják el. Továbbá papír és más hordozójú betűket helyez el a festői patakpartokon feltorlódt pillalackok belsejébe.

Nyáron ezzel szemben filctollal, tűhegygel vagy annál is hegyesebbre nyálazott ecsettel falevelekre, fűszálakra fest betűket, frivol kedvében néha padokra, a strand medencéjének fenekére, szemétkukák oldalára, autók visszapillantó tükrére. Leginkább mégis kavicsokra szeret írni, játszótéren, kőfejtőkben, illetve lehetőség szerint sziklás tengerparton. A kavicsok kiválasztása nagy körültekintést igényel: a lekerekített, laposabb példányokat keresi, előszeretettel választ sötétebbeket. A betűkavicsokat visszadobja oda, ahol találta őket, így ha valaki a parton hasonló színű és alakú kavicsokat szedeget, összeolvashatja a mondatokat. Persze, ha, mint valószínű, nem ugyanott kezdi a keresgélést, más mondatot fog szétolvasni. Arra a kérdésre, vajon nem gondolt-e arra, hogy betűk helyett inkább képeket fessen rájuk, hiszen a képek nyelve univerzális, kissé elmélázott, majd mondatait egymásba öltve, anélkül, hogy előzőleg befejezte volna őket, elmesélte, hogy egyszer próbálta megfesteni az eget. Meg is találta az első megfelelő kavicsot, egy meglehetősen széles, lapos példányt. Akrillal dolgozott, de mindjárt az első felhő színének kikeverése áthághatatlan nehézségek elé állította: bár sikerült másfél óra alatt kikeverni a megfelelő színű szürkét, a kavicsra a többi kavics közt a pontos szürke elvesztette kontúrjait, mélységét, ami annyira sajátja volt a vakító kék égről időközben eltűnt felhőnek, és egy szennyeződés, festékpaca lett csupán. Azt hiszem, reménytelen, tette hozzá szomorkásan mosolyogva.

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Mihálycsa Erika

